

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Університет Ауреля Влайку (Румунія)
Центральна бібліотека Болгарської академії наук (Болгарія)
Коледж Санта-Фе (США)
Державний університет Сан-Паулу (Бразилія)
Університет Метрополітен Лондон (Великобританія)
Західноукраїнський національний університет (Тернопіль)
Державний архів Полтавської області
Центральна бібліотека Полтавської міської територіальної громади

Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації: стан, проблеми і перспективи

**МАТЕРІАЛИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

23 листопада 2023 року

Полтава

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ І СИСТЕМИ У СФЕРІ ДОКУМЕНТОЗНАВСТВА

Анна Голобородова

Наук. керівник – к. філол. н., доцент Акіншина І. М.

м. Полтава

ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРУ НАДАННЯ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Організація надання адміністративних послуг, зокрема в електронній формі, цифрова трансформація цієї сфери суттєво впливають і надалі визначально впливатимуть на щоденне життя мешканців усіх громад України, а також на роботу публічних службовців. Питання цифрового розвитку, цифрової трансформації та цифровізації нині є одним з пріоритетів у діяльності Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та багатьох органів місцевого самоврядування.

Цифровізація є наступним етапом розвитку людської цивілізації, її логічним продовженням. Цей процес охоплює всі сфери людського життя і має на меті змінити їх на краще. Існуюча правова та соціально-політична реальність перебувають у стані активних змін, що є однією з основних складових процесу цифровізації. У сфері послуг цифрові технології дозволяють здійснювати діяльність з будь-якого куточка світу, проводити відеоконференції, купувати продукти та різні побутові товари через мережу Інтернет. Цифровізація може сприяти вирішенню соціальних проблем, полегшивши доступ до основних послуг у сфері охорони здоров'я (електронна система охорони здоров'я) та освіти (дистанційне навчання), наданню фінансових послуг, прозорості та ефективності діяльності уряду (електронний уряд: система електронних регламентів та реєстрацій).

Цифровізація не обмежується виключним використанням технологій; вона характеризується зміною культури, інтегрованої в усі сфери роботи, та трансформацією в управлінні різними командами. Мінімізації витрат (цифровізація документів, що призводить до загальної оптимізації процесу), децентралізація виробництва, підвищення ефективності та продуктивності, швидке, ефективніше прийняття рішень у реальному часі, підвищення рівня екологічності, виробництво сталих продуктів, скорочення часу та витрат на розробку продукції, підвищення якості продукції та швидка реакція на зміну кон'юнктури ринку, диверсифікація виробництва зростаючої кількості виробів на численних виробничих майданчиках – не єдині переваги цифровізації.

Цифровізація адміністративних послуг – є одним із пріоритетів Уряду України.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають понад 2 тисячі послуг, але 91.5% населення України не користуються публічними послугами онлайн. Водночас, надання публічних послуг супроводжується значними незручностями, часовими та фінансовими затратами [1].

Міністерство цифрової трансформації України (Мінцифри, також розм. Мінцифра) – центральний орган виконавчої влади, який відповідає за формування та реалізацію державної політики у сфері цифровізації, відкритих даних, національних електронних інформаційних ресурсів, інтероперабельності – взаємодії мережевих систем бази уніфікованих інтерфейсів або протоколів, впровадження електронних послуг та розвиток цифрової грамотності громадян [2]. Створене у вересні 2019 року.

Мінцифра працює над створенням «держави у смартфоні», що поєднує в собі мобільний застосунок та портал державних послуг. Одним з важливих завдань міністерства є розвиток цифрової грамотності громадян,

саме тому 21 січня 2020 року в Мінцифрі запускають курси з цифрової освіти.

Цілі міністерства до 2024 року:

- перевести 100 % усіх публічних послуг для громадян та бізнесу онлайн;
- забезпечити 95 % транспортної інфраструктури, населених пунктів та їхні соціальні об'єкти доступом до високошвидкісного інтернету;
- навчити 6 млн українців цифрових навичок;
- підвищити частку ІТ у ВВП країни до 10 % [3].

У 2020 році в Україні, за ініціативою Мінцифри запущено мобільний застосунок «Дія» – доступ громадян до цифрових документів. Сьогодні Дія – це застосунок, яким користуються 18,7 млн українців і який повністю змінив уявлення про взаємодію держави й громадян [2].

За три роки існування застосунку Україна стала першою країною у світі, в якій цифровий паспорт має таку саму силу, що й паперовий чи пластиковий аналог. Загалом у Дії українці використовують 4,7 млн ID-карток, 12,2 млн закордонних паспортів та 6,6 млн водійських посвідчень у застосунку [3].

Українці четверті в Європі, хто мають цифрові водійські права. Водії можуть сплатити штрафи в кілька кліків або пошерити авто родичу чи знайомому, щоб техпаспорт з'явився в Дії. За весь час у Дії сплатили штрафи на понад 400 млн гривень та пошерили авто понад 100 тисяч разів [3].

Серед найпопулярніших послуг для підприємців – реєстрація ФОП та ТОВ на порталі Дія. Це найшвидша реєстрація бізнесу у світі. За 10 хвилин з цифровим паспортом та підписом в Дії можна стати підприємцем – відкрити ФОП, не виходячи з дому. У автоматичному режимі – реєстрація заявки триває всього 2 секунди. Послуга, яка досі вражає людей в Україні

й за кордоном. За весь час роботи послуги АвтоФОП через Дію українці відкрили понад 260 тисяч ФОПів [3].

Значно змінилося уявлення про виплати від держави, коли Мінцифри запустили «Підтримку». Подібних послуг для державних виплат немає в жодній країні світу, тому Україна повністю розробила власне рішення. За півроку трансформували та значно розширили цю послугу. Наприклад, 6500 грн для людей, що втратили роботу через війну чи для тих, чий бізнес постраждав через бойові дії [3].

Війна поставила нові виклики. Тому пріоритети Мінцифри змінилися. У перші тижні після повномасштабного вторгнення був запущений «Документ» – спеціальний документ на час воєнного стану.

Далі – комплексну послугу для внутрішньо переміщених осіб. Один з найбільш актуальних сервісів. 1,4 мільйона людей подали заявки на отримання довідки та грошової допомоги ВПО через Дію [3].

Через Дію можна подати заяву про пошкоджене майно. Вже отримано понад 325 тисяч заявок через застосунок та портал. А також було запущено програму доступного кредитування «Оселя». Близько 800 українців отримали кредити на житло, загальна сума яких становить більше 1 млрд гривень для військових, медиків, педагогів та науковців [3].

Ще одним важливим інструментом для підтримки армії й економіки країні стали військові облігації в Дії. За чотири місяці роботи послуги українці придбали понад 347 тисяч облігацій на 346 млн гривень [3].

На даному етапі До 2024 року в Мінцифрі планують відцифрувати 100 % всіх державних послуг. При цьому не просто перевести всі послуги в онлайн, але й зробити їх реінжиніринг та «вбити» всі непотрібні довідки.

У цифровізації є й негативні сторони. Головний ризик цифрової трансформації – це можливе зростання рівня безробіття.

Згідно з аналітичними матеріалами Всесвітнього економічного форуму в Давосі кожна промислова революція справді призводила до

безробіття на початковому етапі, однак уже через невеликий проміжок часу (від 1 до 5 років) виникали нові потреби та запити з боку ринку, що зумовлювало появу нових професій. Фактично, кожна промислова революція створювала нові види економічної діяльності, нові підходи, моделі, а це у свою чергу змінювало ринок праці.

За оцінками McKinsey & Co, у світі до 2030 року через розвиток штучного інтелекту й автоматизації процесів без роботи опиняться 400–800 млн осіб (від 15 % до 30 % світової робочої сили) [4].

Багато операцій, які сьогодні виконують працівники, мають потенціал для автоматизації. Згідно з даними McKinsey, близько 60 % усіх професій мають щонайменше 30 % видів діяльності, які може бути автоматизовано за допомогою сучасних технологій [4].

Є й інші оцінки, наприклад, за даними European Commission, близько 50 % поточних робочих місць у світі теоретично можна автоматизувати [4].

А це означає, що людська праця в окремих процесах буде не потрібна.

В Україні ситуація на ринку праці в перспективі 10 років може бути менш драматичною, ніж у розвинутих країнах. У найближчі 3–5 років цифровізація та автоматизація, навпаки, дадуть змогу розв'язати проблему дефіциту трудових ресурсів. За оцінками Українського інституту майбутнього, за останні 3–4 роки з країни виїхали 5–6 млн українців [4]. Практично в усіх галузях сьогодні спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів.

Проте буде ряд секторів/сегментів, у яких українці через цифровізацію втратять роботу вже в 2020–2021 рр. і де гостро постане питання працевлаштування декількох сотень тисяч людей. Наприклад, у разі скорочення держапарату, чиновників тільки на третину без роботи залишаться 400–450 тис. осіб [4].

Але цифровізація не лише призводить до зникнення професій та зменшення використання людської праці, а й створює нові галузі (сектори, професії), надає необмежені можливості для реалізації навичок та талантів людини.

Наприклад, згідно з висновками дослідження McKinsey's Paris office, Інтернет знищив 500 тис. робочих місць у Франції за попередні 15 років, але водночас створив 1,2 млн інших. Тобто замість одного знищеного робочого місця створювалися 2,4 нового [4].

Таким чином, тотальна цифровізація та розвиток цифрової економіки в Україні так чи інакше супроводжуватимуться на першому етапі негативними процесами втрати роботи громадянами, проте саме цифровізація створить нові напрями, котрі уже через декілька років зумовлять новий попит, що, як показує досвід промислових революцій, буде набагато більшим за попит на «руки та мізки» минулого періоду.

Джерела та література

1. Пуліна Т. В., Шитікова Л. В., Риженко О. М. Удосконалення системи надання електронних послуг – ключова задача місцевого самоврядування. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 11. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1844> (дата звернення: 10.11.2023).

2. Учасники проєктів Вікімедіа. Міністерство цифрової трансформації України-Вікіпедія. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Міністерство_цифрової_трансформації_України (дата звернення: 13.11.2023).

3. Економічна правда. Дії 3 роки. Як Україна отримала місце у світовій історії цифровізації? Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/02/14/697034/> (дата звернення: 13.11.2023).

4. Український інститут майбутнього. Економічна стратегія України 2030. Український інститут майбутнього.
URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html> (дата звернення: 13.11.2023).

Інна Запсельська

Наук. керівник – к. філол. н., доцент Мізіна О. І.

м. Полтава

ОГЛЯД ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ПРОГРАМ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Розвиток ринкових відносин в Україні передбачає формування нових підходів в управлінні колективом, оскільки більшість українських підприємств через брак висококваліфікованого штату і недостатньо гнучку та застарілу концепцію кадрової політики не встигає реагувати на швидкі зміни ситуації на ринку, нові вимоги до мобільної переорієнтації власного особового потенціалу, впровадження сучасних технологій персональної роботи. Ефективне управління персоналом є основним резервом зростання обсягів виробництва промислових підприємств.

Виходячи з цього, особливої актуальності набуває розробка механізму ефективного управління персоналом підприємств для забезпечення результативності роботи в довгостроковій перспективі, що створить нові умови розвитку і підвищить їх конкурентоспроможність.

У розробку сучасної теорії оцінки персоналу, проблем ефективного використання трудового потенціалу, мотивації трудової діяльності, підвищення продуктивності, результативності та ефективності управління персоналом зробили такі відомі українські вчені, як А. Акмаєв, Л. Балабанова, Д. Богиня, Н. Борецька, В. Василенко, М. Ведерников, Н. Войнаренко, Н. Гавкалова та інші [1].